

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

TREDIE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

HOLGER FR. BØRDAM,

Dr. phil., Sognepræst.

TREDIE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD.

THIELES BOGTRYKKERI.

1881—82.

Tre Gavebreve af Dronning Margrethe fra Aaret 1411.

Ved **Kr. Erslev.**

Dronning Margrethes storartede Gavnildhed overfor Gejstligheden er forlængst omtalt og vurderet af Kirkehistorikerne, og jeg skal her ikke komme ind paa dette Emne, saa meget mindre som jeg om kort Tid haaber at kunne offentliggjøre en Skildring af hin store Dronnings Historie, hvori da ogsaa hendes Forhold til Kirken vil blive omhandlet. Nogle Gavebreve, der hidtil have henligget ubenyttede, ere derimod vistnok af tilstrækkelig Interesse til at fortjene Udgivelse; de supplere vor ellers ret fuldstændige Kundskab til Margrethes milde Gaver, og ét af dem tør endog betegnes som et Vidnesbyrd af stor Betydning for Opfattelsen af Dronningens Karakter.

I Slutningen af Aaret 1411 opholdt Margrethe sig paa Kallundborg Slot og havde her samlet flere af Sjællands højeste Prælater om sig; Bisp Peder Lodehat, der var i saa stor Yndest hos Dronningen, var mødt, ledsaget af sit Kapitels Dignitarier, og sammen med dem træffe vi Abbederne fra Øens Herreklostre og Priorissen fra Vor Frue Kloster i Roskilde. I deres Nærværelse traf da Margrethe en Række Dispositioner, som vi kjende fra fire Breve, alle udstedte paa Vor Frue Undfangelsesdag eller den 8de December. Til Roskildebispen og hans Kapitel udbetaltes en Sum af 16,337½ Mark lybsk, hvoraf de skulde besørge For-

delingen efter Regler, som nøjere angaves i det Gjenbrev, de afgav ved Modtagelsen af Pengene (nedenfor Nr. 1); det var ikke blot Kirker og Klostre, der skulde nyde godt deraf, men ogsaa Gilder og trængende Lægfolk; alt skulde være uddelt i Løbet af ét Aar. Til Abbederne i Esrom og Sorø samt Vor Frue Klosters Priorisse og Degnen i Roskilde overgav Dronningen 6,000 Mark lybsk, hvoraf Halvdelen strax efter hendes Død skulde skjænkes til Vor Frue Klosters Bygninger, Halvdelen anvendes til Pilegrimsfarter for Dronningens Sjæl, til Uddeling til fattige og til at holde uformuende Klærke i Skole (Brevet Nr. 2). Samtidig uddelte Margrethe 2,000 Mark til Esrom og Sorø Klostre og en lige saa stor Sum til Abbeden og Konventet i Ringsted; i begge Tilfælde havde hun dog tidligere udbetalt de paagjældende et Beløb af lignende Størrelse (1,000 Nobler), men da med det Forbehold, at hun i sit levende Live kunde kræve Summen tilbage. Nu ophævedes denne Indskrænkning; af de 2,000 Mark, som Ringsted Kloster fik, skulde Klostreet selv nyde de 1,500 til dets Bygning, mod til Gjengjæld at holde en evig Aartid for Dronningen, og for Resten skulde det give 9 trængende Mennesker Underhold; Abbederne i Esrom og Sorø paatog sig at uddele de dem tildelte Penge til Pilgrimsfarter, der i Løbet af to Aar skulde foretages til en Mængde hellige Steder i Indland og Udland¹⁾.

Den Sum, som Dronning Margrethe i alt uddelte ved denne Lejlighed, beløber sig altsaa til 26,337½ Mark lybsk, hvilket, da der da udmøntedes omtrent 5 lybske Mark af hver Mark Sølv²⁾, svarer til ca. 200,000 Kroner i vore

¹⁾ Brevet til Esrom og Sorø er trykt nedenfor som Nr. 3; det tidligere Brev om de 1,000 Nobler er af 12 April 1405 og trykt i Molbechs og Petersens Udvalg af danske Diplomer S. 206—208; Afgivelserne imellem de to Breve ere i det hele ikke store. Brevet til Ringsted er trykt i Danske Magazin IV, 322—24 (Orig. i Geh.-Ark., Ringsted Nr. 1) og medtages ikke her. — Alle fire Breve fra 1411 ere anførte i Ældste Archivregistr. I, 40.

²⁾ I Brevet Nr. 1 anføres ganske vist, at 45 Skill. lybsk regnedes lig med én lødig Mark, men denne Beregningsmaade, der da var

Penge; naar der tages Hensyn til Pengenes da saa meget større Kjøbeevne, maa man imidlertid sætte Værdien af hin Sum til langt over én Million Kroner. I Sandhed en storartet Gave, især naar man erindrer, at disse Legater kun maa betragtes som et Supplement til de Pengeuddelinger, der langt tidligere vare fastsatte ved Dronningens Testamente.

De testamentariske Dispositioner fra December 1411 vise os dog ikke blot Margrethes Gavmildhed; de kaste ogsaa, som antydet, Lys over andre Sider af hendes Karakter. De mange Gavebreve, der hidtil kjendtes, have især baaret Vidne om Dronningens rent middelalderlige Fromhed; det var uendelig rige Gaver til Kirker og Klostre, Indstiftelsen af Messer og Fastsættelsen af Pilgrimsvandring. Det samme findes i de her udgivne Breve, men desuden noget andet, noget, der mere tiltaler et Nutidsmenneske, en rent human Godgjørenhed, der ogsaa kommer Lægmænd til gode. Stærkest fremtræder dette i det første Brev; af de deri omtalte Summer er meget bestemt til at hjælpe husarmt Folk og Jomfruer, Kvinder og Mænd til Brødet »for det, der skét er i Orlogen«, andet til Kvinder og Møer, som ere blevne krænkede under Fejderne. Jævnside hermed er dette Brev et smukt Udtryk for Dronningens Kjærlighed til alle hendes Undersaatter, hvor de end hørte hjemme; Pengene uddeles uden Forskjel til alle tre Riger, meget endog særlig til Sverige og de danske Provinser hinsides Øresund, og denne skandinaviske Aand naar en ideel Højde, naar den fastsætter Sjælegaver for dem, der ere faldne i Krigene, »hvad enten de have været med eller imod Riget«.

Endnu i én Henseende ere de nedenfor aftrykte Breve interessante. Som bekjendt har der hersket Uvished baade

næsten hundrede Aar gammel, svarede ikke mere til Virkeligheden; Begrebet »lødig Mark« var derfor blevet ganske forskjelligt fra »Mark Sølv«.

om Tiden og Stedet for det store Slag, der sikrede Margrethe Herredømmet over Sverige og gjorde Kong Albrecht til hendes Fange. De senere Krøniker sige, at Slaget stod paa Højsletten Falen, hvorefter Holberg har døbt Kampen med det nu gængse Navn: Slaget ved Falkøping; de samtidige Krøniker, der nævne noget Sted, tale dog kun om Åsle, en Kirkeby to Mil øst for Falkøping. Med Hensyn til Tiden angiver den svenske Rimkrønike, der er to Menneskealdere yngre, at Slaget stod paa St. Matthæus Dag om Høsten i Aaret 1388; de samtidige Kilder ere enige om, at Slagdagen var St. Matthias Dag eller 24 Februar 1389. At det sidste er det ene rette, fremgaar allerede af de Kilder, der have denne Opgivelse, og Styffe og Munch have desuden diplomatisk bevist, at Slaget hverken kan have staaet om Høsten i 1388 eller et Aar derefter paa samme Tid. Et direkte diplomatisk Bevis for, at hint Slag har staaet paa selve St. Matthias Dag, har hidtil ikke været kjendt; det foreligger nu i Brevet Nr. 1. Naar Dronning Margrethe skjænker store Summer til Hæder for Gud, Vor Frue og St. Matthias til Tak »for den Naade og Ære, som de gjorde med disse Riger paa Vor Frue og St. Matthias Dag«, — da tænker hun aabenbart netop paa den Slagdag, der afgjorde det skandinaviske Nordens Forening, og i Brevet Nr. 3 hædres St. Matthias da ogsaa med 3 Pilgrimme, medens de fleste andre ofte langt større Helgener maa nøjes med én Afsending¹⁾.

¹⁾ Naar der i det anførte Udtryk ogsaa tales om Vor Frue Dag, er det mig ikke ret klart, om derved skal forstaaes en Dag, forskjellig fra St. Matthias'. Hvis dette er Tilfældet, er det i alt Fald vanskeligt at paavise, hvilken sær minderig Begivenhed, der i Margrethes Tid er foregaaet paa én af de mange Fruedage; man kan næppe tænke paa andet end Margrethes Antagelse til Rigsstyrerinde i Norge, der foregik paa Vor Frue Kyndermisse (2 Febr.) 1388, eller paa den femaarige Fred med Holstenerne, der afsluttedes i Kolding paa Vor Frue Behudelses Dag (25 Marts) 1411. — Unægtellig er jeg mest tilbøjelig til at opfatte Udtrykket som et uklart Udtryk for Margrethes store Begejstring for Jomfru Maria.

Nr. 1.

In nomine domini amen. Wi Pæther meth guds nadhe bisscop i Roskilde, Laurents Jenssøn dægghen, Cristiern Hemmyngssøn prouest, Nicles Bille erchediækn, Hans Brunekessøn cantor oc Jens Hemmyngssøn sacrista i Roskilde oc alt capitel i samme stadh kænnes meth thettæ wort opne breff fore alle, the nu ære oc her æfter kunne komme, at wi aff mæchtigh førstynne war nadheghe frue drotnyng Margareta nw her i Calundeburgh retheleghe siæxtanthusænde thryhundræthe threttyughe oc halfaatande lubische mark i gothæ talde hwide pennyng, geefue oc gænge, fulkommeleghe æfter wor eyen wilghe oc nøyæ anamet oc vndfonget haue i ræt tro oc i swo made, som her æfter følger, swa at wi fornempde wele oc scule genist begynne, æfter thy som fornempde war nadheghe frue drotnyng Margareta oss nw mundtleghe, aff guds nadhe karsch oc heelbreydhe befalet, budhit oc til troot hauer, oc jo for innen eet aar her næst æfterfølgende alsthinges skifte thisse forscrefne pennyng oc ther swo widh oc meth atgøre i alle made, swosom her æfter staar screuit. Først fæmthusænde lubische mark aff thenne forscrefne pennyng summa wele wi oc scule skifte vpa hin sidhe Øressund, swosom er i Scone, i Swerighe, i Halland oc i Bleghyng, i bland fattighe kirker oc fattighe closter oc i bland war herres folk oc hwsarmt folk, som ænkte hauer, oc hielpe fattighe juncfruer, quinner oc mæn til brøths meth fore thet, som scheet er i orloghet. Item aff thet, som tha i gen er aff the forscrefne siæxtanthusænde thryhundrethe thrættughe oc halfaatande lubische mark, nar the forscrefne fæmthusænde lubische mark ther aff ære taghne, æfter thy som forescreuit staar, ther aff scule taghes aatethusænde firehwndræthe thrættughe oc halfaatande lubisch mark, som gøre thrythusænde lødheghe marc, ræknethe i løthugh marke taall, fæm oc føretyughe skillinge lubische ræknethe fore hwor løthug marc, aff huilke forscrefne thrythusænde løthugh mark wele wi oc scule skifte thusænde

løthugh mark i bland kirker oc closter, æfter thy som her æfter følger, swasom er først til Wilsnak oc swa i bland the andre kirker og closter, som ligge mællom Lubeke oc Stralssund oc Wilsnak, i guds oc war frues oc sancti Mathies hedher fore then nadhe oc ære, som the giorthe meth disse righe vpa war frues oc sancti Mathies dagh. Item aff the forscrefne thrythusende løthugh mark wele wi oc scule andre thusende løthugh mark aff taghe oc skifte i bland fattighe kirker oc closter i disse thry righe Danmark, Swerighe oc Norghe, som ike ære screfne oc ike haue noghit fongit aff thet, som fornempde war frue drot-nyngen hauer giuet i sit testament. Item the thusande løthugh mark, som tha i gen ære aff disse forscrefne thrythusende løthugh mark, them sculæ wii skifte en deells i bland quinnor oc møør, som man kan spørghe oc fa atwide at krænchte oc nethræthe ære wordne i disse orløg i disse thry righe østen Øressund, oc en deell ther aff scule wi skifte fore there siæle, som døthe ære i disse orløg bothe til land oc watn, e hwat hælder the haue wæret meth righet eller amot. Item naar thettæ forscrefne, som skiftes scall i swo made, som forescreuit staar, er taghit aff disse forscrefne siaxtanthusande thryhundredthe thræt-tyughe oc halfaatande lubische mark, tha er ther æn i gen aff twthusande oc nihundredthe lubische mark, huilke wy wele oc scule skifte i swo made, som her æfter følger, swosom er, at wi wtfonge ther aff fæmten hundredthe lubisch mark oc lade holde pelegrims færther meth, sompt ther aff til hælge stæther bothe inlændes oc wtlændes, oc sompt ther aff scall komme faticht folk oc hwsarnt oc nødhthørficht folk, som man kan spørghe, at theres wrætteleghe hafue mist i disse thry righe Danmark, Suerighe oc Norghe til hielp oc vppehælde, oc meth sompt aff disse forscrefne fæmten hundredthe lubische mark scule fattighe clærke hielpis til scole meth. Item fæmhundredthe lubisch marc aff thennæ forscrefne pennynge summa wele wi oc scule skifte i swo made, som her æfter følger: først til

thet altre i war frue capella i war frue kirke i Calundeborgh thryhundrathe lubische mark til then ewighe mæsses vppehælde i then samme stadh, som daghleghe vppeholdes scall i then forscrefne war frue capella in til domadagh meth guds hielp, til the thryhundrethe lubisch mark, som fornempde war frue drotnyng Margareta ther førre meth annet mere til gifuet hauer, tha løper thet vpa siexhundrethe lubisch mark, for huilke siexhundrathe lubische mark gots scall fore køpes oc læggis thet til thet samme altre til then forscrefne ewighe mæssis vppehælde oc til atholde ther framdelis lyws vppe meth, swosom ther hauer her til vppeholdets til then samme ewighe mæsse, oc jo synderleghe thet storæ waxlyws ther swo framdeles vppe at holde ther meth her æfter at, som thet hauer ther her til vppe holdets. Item aff the twhundrethe lubische mark, som æn tha i gen ære aff thisse forscrefne fæmhundrethe lubische mark, ther aff scule forde war frues drotnyngens calente brøthre i Roskilde haue aate oc tyughe lubische mark til the siex nobele, som the førre finge, oc hannes calente brøthre i Odzhæreth siex lubische marc til the syw nobele, som the finge, item wars herres leghames gildes brøthre i Næstweh siex lubische mark til the syw nobele, the førre finge, item sancte trinitatis oc the two ænglis belethe Cherubim oc Seraphim i domkirken i Roskilde tyughe oc hundrathe lubische mark atkøpe gull fore oc forgylle them bæther meth oc atholde lyws vppe meth fore thisse forscrefne belethe, gudh oc hans ængle til hether. Item fore føretyughe lubische marc aff thisse forscrefne twhundrethe lubisch mark scall vax køpes oc brønnes i sancti Lucii kirke i Roskilde fore war frue oc sancta Anna. Item ofuer alt thettæ forscrefne, som forescreuit staar, huilkelund skiftes scall, tha er æn i gen aff the forscrefne siæxtanthusende thryhundrathe thrættuyghe oc halfaatande lubische marc nihundrethe lubische mark, huilke wi wele oc scule skifte i swo made, som her æfter følgher, swa at wi køpe clæther, hoser oc scho oc skifte i bland war

herres folk oc hwsarmt folk, som nøthorfticht oc ænkte haue at berghe sik meth, fore thryhundrethe lubisch mark, oc andre thryhundrethe lubische mark, swosom er aff the siexhundrethe lubische marc tha i gen ære, wele wi oc scule skifte i bland fattighe kirker oc closter, som nøthorftighe ære oc gothe mænnisches hielp wel bethorfue, oc fore the thryhundrethe lubisch mark, som tha igen ære aff all thenne forscrefne pennyng summa, wele wi oc scule vpa forde war nadheghe frues drotnyng Margaretes weynæ lade bygge i thet søndre toorn wæsten i sancti Lucii kirke i Roskilde en capellam meth two hwælnynger meth gothæ ny glarwinduwæ, ornamentes oc meth pictura oc anner stycke, som ther til høre, swo at thenne samme capella worther bothe wel lywser, swo oc fauwer oc gother meth guds hielp, oc then samme capella scall wighes war frue til hedher oc hede Bethleem, oc i thenne samme forscrefne capella scall daghleghe holdes een ewigh mæsse in til domadagh, oc en tidh vm hwort aar gøres een artidh fore her Abrahams siæll fore thet gots, som wort fornempde capitel i Roskilde hauer fongit i lille Hæddinge oc i Grøflæ æfter wor wilghe oc nøye¹⁾. Alt thettæ forscrefnæ lofwe wi fornempde bisscop Pæther i Roskilde, Lauffrens Jenssøn dægghen, Cristiern Hemmyngssøn prouest, Nicles Bille erchedyækn, Hans Brunnekessøn cantor oc Jens Hemmyngssøn sacrista i Roskilde oc alt capitell i then samme stadh oc tilbinde wi oss oc woræ æfterkommere meth thettæ wort opne breff widh war gothe tro oc sannende wten all forsymelsse for innen dagh vm eet aar wten nogher længre tøfring eller forfall oc wten alt archt at fulfølghe, ænde oc als thinges atfulkompne alle thisse forscrefne stycke oc article oc hwort there besynderleghe widh sik, oc ther swo vm at gøre i alle made æfter thy,

¹⁾ Stiftelsesbrevet for Kapellet Bethlehem er først udstedt den 17 Decbr. 1411. P. von Møller, Bidrag till Hallands historia I. 321—22; et Brudstykke i Kornerups Roskilde Domkirke, S. 32.

som forescreuit staar, som fornempde war frue drotnyngen oss til trot hafuer oc til tror, oc som wi wele bekænnis oc fore gudh andsware. Oc til mere widerlicheet, wissen oc stadugheet vm alle thisse forscrefne stycke, tha haue wi ladet woræ incigle hængis fore thettæ breff, oc til witnesbyrdh abbot Salomons aff Esrom, abbot Pæthers aff Ringstadhe oc abbot Niclesse aff Soræ. Datum Calundeborgh anno domini millesimo quadringentesimo vndecimo ipso die conceptionis beate Marie virginis gloriose.

Orig. paa Pergament med 10 velbevarede Segl. Udenpaa: Biscop Pæthers oc alt capitels breff i Roskilde vm xvj^mccccxxvij^l lub. marc, ther the kænns sik haue anamet at skifte til siele theff, æfter thy som the ære ther vm eens wordnæ meth drotnyng Margrete. — Geh.-Ark. Roskilde Nr. 51.

Nr. 2.

In nomine domini amen. Wi abbot Salomon aff Esrom, abbot Nicles aff Soræ oc søster Cristina Jenssedotter, priorissa i war frue closter i Roskilde, oc alle conuent i thisse forscrefne stadher oc Laufrens Jenssøn, dæken i Roskilde, wi alle fornempde kænnes meth thettæ wort opne breff, at wi aff mæchtigh oc høyghboren førstynne war nadheghe frue drotnyng Margareta nw retheleghe siæxthusænde lubisch mark i gotha talde huide pennyng, gefue oc gænge, fulkommeleghe æfter war eyen wilghe oc nøyæ anamet oc vndfonget haue nw her i Calundburgh i ræt træ oc i swo made, som her æfter følger, swo at vm hwn affgaar oc døer, før æn hwn sælf gør radh fore thisse forscrefne syæxthusænde lubisch mark oc skifter them æfter sin eyen wilghe, tha scall halfdelen aff the samme siæxthusænde lubische mark genist æfter fornempde war frue drotnyngens døth fonges oc antwordes til forscrefne war frue closters bygning, gaghn oc nutte i Roskilde, oc then annen halfdeell aff the forscrefne siæxthusænde lubisch mark scall en deels skiftes i bland wars herre folk oc hwsarmt folk oc giues fattighe clærke til scole oc hielpe nøthorftighe juncfruer,

ænker oc mæn til brøths meth, oc jo swo dant nethorflicht folk, som ænge andre wæye eller hielp wide sik, oc giues them en deells aff thettæ forscrefne, som pelegrims færther fare fore fornempde war frue drotnyngens siæll til hælghæ stæther, bothe inlændes oc wtlændes, oc at thettæ forscrefne jo genist begynnnes æfter fornempde war nadhughe frues drotnyng Margaretes døth, rætfærtheleghe skiftes, alsthinges ændes oc fulkompnes for innøn eet aar ther næst æfterfølgende æfter hønnes døth i alle made, æfter thy som forescreuit staar. Thettæ forscrefne lofue wi fornempde abbot Salomon aff Esrom, abbot Nicles aff Soræ oc søster Cristina Jenssedotter, priorissa i wor frue closter forscrefne i Roskilde, og alle conuent i the forscrefne stadher oc Laufrens Jenssøn, dægghen i Roskilde, oc tilbinde oss oc woræ æfterkommere meth thettæ wort opne breff widh wor gothæ tro oc sannende, wten all forsymbelisse for innen thenne forscrefne tidh wten nogher længre tøfring eller forfall oc wten alt archt at folfølghe, ænde oc als thinges at fulkompne alle thisse forscrefne stycke oc hwort there besynderleghe widh sik, oc ther swo vm at gøre i alle made, æfter thy som forescreuit staar, som fornempde war frue drotnyngen oss til troot hafuer oc til troor, oc som wi oc forde woræ æfterkommere wele bekænnis oc fore gudh andsware. Oc til mere widerlicheet, wissen oc stadhugheet vm alle thisse forscrefne stycke tha hae wi ladet woræ incigle hængis foræ thettæ breff. Datum Calundeborgh anno domini millesimo quadringentesimo vndecimo ipso die conceptionis beate Marie virginis gloriose.

Orig. paa Pergament med 6 velbevarede Segl. Udenpaa: Vm vj^M lub. marc, som abboten af Esrom, abboten af Soræ, priorissa i war frue closter i Roskilde oc her Lauris, dægghen i Roskilde, kænnsis sik athaue, halfdelen ther aff at lade komme til forde war frue closters bygnyng, oc ther aff then andre halfdeel atskifte i bland war herres folk nethorflicht genist æfter d. M. døth. Geh.-Ark. Roskilde Nr. 187.

Nr. 3.

In nomine domini amen. Wi abbot Salomon i Esrom oc abbot Nicles i Sora ok badhe conuent i the samme stadher kannis mæth thetta wort opne breeff, at wi haue nw her i Kalundeborgh i gen antwordet høyghboren førstinne war nadheghe frwe droning Margareta the M. nobele, som wi aff henne hadde i tro ok retheleghe anamet vpboeret, ok ther fore i gen aff henne fangit tw thusænde lubysche mark i rethe talde penninge, godhe, gefue ok gænge, æptir war wilghe ok noye i alla made, swo aff thisse forschiffnæ twthusænde lubysche mark oc foræ thøm at gæræ, som her æpter star screuit: Ffirst at wi wele ok skule nw genist beginnæ i fordæ war nadhoghe frwes droning Margaretes leuende liiff at skifte the forschiffnæ tw thusænde lubysche mark til pælegrims færther, ok at the samme pælegrims færther warthe alle fulkompnæthe oc ændethe for innen tw aar her næst æpter til sammen følghende, eehvat helder hwn leuer eller dør, swa som ær: Ffirst siex men til Jerusalem oc til Bethleem ok til the hælghæ stædher ther vm kring liggæ ok til sanctæ Katharinæ. Item syw men til Roma at gaa vm kring the kirker, ther æræ, ok søghe the hælghæ mænz grawir, ther liggæ badhe appostolers ok andræ. Item ny mæn til war frwæ i Aken. Item thre mæn til sanctæ Jacob. Item thre men til santtæ Lodewik i Franckærighe. Item thre men til sanctæ Thomas aff Cantelbergh i Engeland. Item een man til sanctæ Magnus i Orknø. Item thre men til the hælghæ thre konunge i Kolnæ. Item thre men til sanctæ Iwold i Dannen i Thyestland ok thre mæn til sanctum Franciscum i Assiis. Item een mand thiit, som santtæ Laurentz ligger. Item een man thiit, som santta Niclawes ligger i Baar. Item een man thiit, som santtæ Jurghen ligger. Item een man thiit, som sanctæ Cristoffer ligger. Item een man thiit, som sanctus Johannes baptista ligger, ok een man thiit, som sanctus Johannes ewangelista ligger. Item thre mæn til santtæ Mathies. Item een man thiit,

som santtæ Pædher ligger, ok een man thiit, som sanctæ Pawl ligger, ok een man thiit, som sanctus Andreas ligger, ok een man thiit, som sancta Maria Magdalene ligger, ok een man thiit, som sanctus Eskillus ligger, ok een man thiit, som sancta Dorothea ligger, ok een man thiit, som sancta Barbara ligger, ok een man thiit, som sancta Margareta ligger. Item fæm mæn til thet hælghæ blodh i Wilsnak. Item een man til sanctum Vincencium ok een man til sanctum Antonium ok een man til sanctum Fabianum ok Sebastianum. Item een man til sanctæ Gertrwd ok een til sanctæ Seuerin i Kolne ok een man til sanctæ Byrgittam oc een man til santtæ Olæff, een man til sanctum Ericum, oc en man til sancte Knwt. Item til syw war frwæ kirker i thesse thry rykæ Danmark, Swerighe ok Norghe, ther som mæst høghtiidh pleyær at ware aff wor frwæ; til hwar there scule gaa syw pælegime oc haldes syw sungnæ mæsser oc syw processiones. Item en man til sancte Micles bergh hoos Twnsbergh. Item fæm stadhæ til thet hælghæ koors i thessæ righe, swosom ær til thet hælghæ koors i Solnæ widh Stokholm, tiil thet hælghæ koors i Borræ hoos Twnsbergh, tiil thet hælghæ koors i Hattil i Finland, tiil thet hælghæ koors i Randrus, ok til thet hælghæ koors sanctæ hiælpæ skule gøres fæm pelegimis reyser, ok thre men til hælghæ løsing i Stochholm, ok tha skulæ i Stochholm thre mæsser syungæs foræ hælghæ løsingh, een there de sancta cruce, then annan de resurrectione domini, ok then thrithiæ de sancta trinitate. Item wi fordæ abbotæ ok conuent binde oos ok ware æpterkomære ther till meth thetta wart breeff, at wi ok ware æpterkomære with thisse forscrifne M. M. lubysche mark swo gøræ wele oc mæth thøm allæ thisse forscrifnæ pelegimsreyser i alle made swo fulkomme lade wele, som her foræ screuit star, for inne thennæ forscrifne tiidh, swosom ær tw aar her næst æpter til sammen følghende, ehwat hælder forscrifnæ war nadheghe frwe droning leuer æller dør. Oc thet lofwæ wi fordæ abbotæ oc conuent ok woræ æpterkomære

with waræ godhæ tro oc sannende vtan allæ forsumilssæ at gøræ oc fulfølg hæ i allæ made, æfter thy som fore schreuit star, swosom wi wele fore gudh antsware, oc som fordæ war nadheghe frw oss till tror. Oc till meræ be-waring vm allæ these forskreffnæ styckæ, tha haue wi fordæ abbotæ oc conuent ladet ware inciglæ hængis fore thettæ breeff, oc tiill witnæsbyrdh hetherlighe fathers meth gudh biscop Pædhers aff Roskilde, abbot Pæthers i Ring-stadhæ, her Laurentz dyækens ok her Cristierns prouast i Roskilde inciglæ. Datum Kalundeburgh anno domini Mmo cdo vndecimo ipso die conceptionis beate Marie virginis gloriose.

Orig. paa Pergament med 8 velbevarede Segl. Udenpaa: Abbot Salomons aff Esrom oc abbot Niclesse breff aff Soræ, at the kænns sik vp haue boret MM. lub. marc atholde pelegrims færther fore oc meth vpa drotnyng Margretes weynæ. Geh.-Ark. Sorø Nr. 23.
